

ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ЕТИЧЕН СПОРТ РЪКОВОДСТВО ЗА ЛИЦА, ОТГОВОРНИ НА ПОЛИТИЧЕСКО НИВО

Насърчаване на етичния подход към спорта
Преодоляване на свръхсъстезателния подход към спорта

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	3
1. Познания относно аспектите на тематичната сфера	3
2. Дейности, свързани с тематични сфери	6
2.1. Най-значимите интервенции, одобрени и координирани на национално и европейско ниво	6
2.2. Потенциални сфери на интервенция в областта на образованието за етичен спорт	7
3. Участие на всички заинтересовани страни: училища, спортни асоциации, местни институции	11
4. Методи и проекти за промотиране	14
5. Анализ на учебната програма от гледна точка на етичните принципи	23
6. Кои части от учебната програма трябва да бъдат разработени и промотирани	24
7. Оценка	25
8. Наблюдение на включващи политики	30
9. Как да разработим сценарии и да планираме бъдещето: тренировъчни дейности	32
10. Събиране и разпространение на добри практики	33
Заклучение	35

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Въведение

Темата за етичния подход към спорта на ниво училищно образование е от изключително значение както на национално, така и на транснационално ниво. Политиците от различните страни-членки на ЕС се нуждаят от адекватна референция, за да могат да се запознаят с цялостната ситуация във връзка с този важен въпрос.

Следователно това ръководство, след едно общо представяне на тематичната сфера, представя дейностите, свързани с етичния подход към спорта, които са необходими за вземане на решения.

Що се отнася до училищната програма, това ръководство предлага на политиците начини за въвличане на всички заинтересовани лица и организации, не само училищата, но и спортните асоциации и местните институции. Фокусирайки се върху училищната програма, ръководството демонстрира пред политиците всички възможно ресурси за промотиране на методологии и проекти в училищата с цел насърчаване на етичния подход към спорта, изхождайки от образователните пътеки. За политиците ще бъде важно да могат да мониторират и оценяват всички включващи и етични дейности, като работят в сътрудничество с останалите заинтересовани страни в процеса на очертаване и планиране на бъдещи интервенции. Ръководството предлага набор от добри практики и обръща специално внимание на разпространението.

1. Познания относно аспектите на тематичната сфера

В общия смисъл, етиката е философска дисциплина, която цели да предложи обяснение или морална оценка на множество правила, мотиви, намерения, вярвания или дейности. Формулираните оценки и стандарти са приложими по отношение както на другите, така и на нас самите. Главната цел на етиката е да повиши нивото на морала и по този начин да неутрализира голямо разнообразие от отрицателни типове поведение. Децата следва да бъдат запознавани с всички морални правила още от най-ранна възраст, както от страна на родителите, така и от страна на образователните институции. Училищата специално следва да обръщат повече внимание на развиването на подходящ тип отношение между децата и младежите.

Формирането на етични стандарти е изключително важно, защото тяхното съблюдаване ще бъде определящо за голям брой важни въпроси, от сорта на:

- Какъв ще бъде нашият свят?
- Какво ще бъде бъдещото развитие на човечеството?
- Как ще възприемаме такива концепции като свобода, щастие и прочие?
- Какви ще бъдат връзките на човека с материалните блага и с всички социални феномени?

Всички тези, а и много други въпроси в голяма степен зависят от нас и нашето поведение.

Съблюдаването на етичните стандарти е изключително важно не само в ежедневието, но и в спортните състезания. Съвременната спортна етика много точно дефинира концепцията за честното съревнование. Концепцията за честната игра включва уважение към теб самия, но и уважение към опонента. Аспектът, свързан с уважение на самия себе си произтича от моралната конфронтация със самия себе си, която е част от конфронтацията с опонента.

Най-важните въпроси, свързани с концепцията на честната игра в спорта, са:

- маменето;
- изкривяването на правилата;
- злоупотреба с хранителни добавки;
- физическо и вербално насилие;
- тормоз, включително сексуален, на млади хора;
- трафик на млади спортисти и спортистки;
- дискриминация;
- експлоатация;

- липса на равни възможности;
- прекалена комерсиализация;
- корупция;
- злоупотреба с допинг;
- уреждане на мачове/срещи;

Спортните въпроси, както и въпросите, свързани с етиката в спорта, са част от работата на най-важните органи на Европейския съюз, а именно Европейския парламент, Съвета на ЕС, Европейската Комисия и Съда на Европейския съюз.

В Европейския парламент е създаден Комитет по култура и образование (чиято дейност също обхваща и някои спортни теми) и подгрупа "Спорт" (която работи за подобряване на финансирането и промоцията на физическата активност, особено сред младите хора). Формиран е също така и Отдел Младеж и Спорт (отговорен за спорта в структурите на Европейската Комисия), който е част от Главен Директорат Образование и Култура.

Базовите документи, които се занимават със създаването на стандарти за формиране на европейско виждане по въпросите, свързани със спорта, са:

- Европейска спортна харта
<http://www.fairplayinternational.org/downloadmanager/download/nohtml/1/id/5>
- Европейска конвенция по темата за насилието сред публиката и неприемливото поведение по време на спортни събития и особено футболни срещи
<http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007a086>
- Анти допинг конвенцията
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007b0e0>

Тези три конвенции са референтни точки за всички европейски правителства в техните усилия да развият или подобряват политиката в областта на спорта, която се отнася не само до професионалния спорт, но до спорта изобщо. Органите, на които е възложено да формират и координират задачите, произтичащи от тези конвенции, са: Постоянна комисия по Европейската Конвенция по темата за насилието сред публиката и неприемливото поведение по време на спортни събития и Група за мониторинг по Анти допинг конвенцията.

Съществуват няколко документа на тема спорт, които са споделени на ниво ЕС и се занимават с етичния подход към спорта и визическото възпитание:

- Европейска спортна харта
<http://www.fairplayinternational.org/downloadmanager/download/nohtml/1/id/5>
- Европейска конвенция по темата за насилието сред публиката и неприемливото поведение по време на спортни събития и особено футболни срещи
<http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007a086>
- Анти допинг конвенцията
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007b0e0>
- Бяла книга за спорта
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL;ELX_SESSIONID=YQTKTXfWlVn03JM4MMYY95FMgqTwn5vJ0wXkndyJ5gHQcdVJwnhy!577600962?uri=CELEX:52007DC0391
- Работен документ за службите на Комисията – план за действие "Pierre de Coubertin" – документ, съпътстват бялата книга за спорта
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007SC0934&from=EN>
- Ръководство за физическа активност на ЕС
http://ec.europa.eu/sport/library/policy_documents/eu-physical-activity-guidelines-2008_en.pdf
- Заклучение на Съвета от 18 ноември 2010 г. относно ролята на спорта като източник на възможности за и двигател за активно социално включване
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:326:0005:0008:EN:PDF>
- Решение на Съвета за структурен диалог по тема спорт в ЕС
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:322:0001:0002:EN:PDF>
- Съобщение: Развиване на европейското измерение на спорта

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0012:FIN:EN:PDF>
- Доклад на ЕП за европейското измерение на спорта
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A7-2011-0385+0+DOC+PDF+V0//EN>
- Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на страните-членки, среща със Съвета, относно работен план на тема спорт за периода 2011-2014 на ниво ЕС
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:162:0001:0005:EN:PDF>
- Заклучения на Съвета относно ролята на доброволчеството в спорта за промотиране на активно гражданство
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0024:0026:EN:PDF>
- Заклучения на Съвета относно борбата с уреждането на спортни срещи
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:378:0001:0002:EN:PDF>
- Резолюция на Съвета и представителите на правителствата на страните членки, среща със Съвета относно представителството на страните членки на ЕС в основателския борд на WADA и координирането на позициите на ЕС и на нейните страни членки преди срещите на WADA
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0007:0009:EN:PDF>
- Заклучения относно борбата с приемането на допинг при рекреативни спортни дейности
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:169:0009:0010:EN:PDF>
- Декларация от Никозия относно борбата с уреждането на спортни срещи
<http://fs.siteor.com/msport/files/do%20pobrania/DWM%20-%20baza%20material%C3%B3w/nicosia-declaration%20EN.pdf>
- Заклучения относно засилване на обосновката за формирането на политиката в сферата на спорта
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:393:0020:0021:EN:PDF>
- Заклучения относно засилване на насърчаването на здравословната спортна дейност (HEPA)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:393:0022:0025:EN:PDF>
- Заклучения на председателството относно установяването на стратегия за борба с манипулирането на спортни резултати
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/133873.pdf
- Заклучения относно дуални кариери за атлетите
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:168:0010:0012:EN:PDF>
- Препоръка на Съвета от 26 ноември 2013г. за промотиране на здравословните спортни дейности в различните сектори
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013H1204%2801%29&from=EN>
- Заклучения на Съвета за приноса на спорта към икономиката на ЕС, и конкретно по отношение на младежката безработица и социално включване
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG0204%2801%29&rid=3>
- Заклучение на Съвета относно равенството на половете в спорта
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG0614%2809%29&rid=9>
- Резолюция на Съвета и на представителите на правителствата на страните членки, среща със Съвета, относно работния план в областта на спорта на ЕС (2014-2017)
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42014Y0614%2803%29&rid=2>
- Заклучения на Съвета относно промотирането на двигателните умения, физическите и спортните дейности за децата
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015XG1215%2807%29>
- Заклучения на Съвета и представителите на правителствата на страните членки, среща със Съвета, преглед на резолюция от 2011 за представителството на страните членки на ЕС в основателския борд на WADA и координирането на позициите на ЕС и страните членки на ЕС преди срещите на WADA
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14445-2015-INIT/en/pdf>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Законите и структурите на ЕС укрепват ролята на спорта. В резултат от това се появи финансовия механизъм, който позволява финансиране на спортни проекти. Примери за такова финансиране:

- Транснационално сътрудничество в рамките на програма Еразъм+. Партньорства за сътрудничество в областта на спорта
https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/actions/sport/collaborative-partnerships_en
- Европейска седмица на спорта
<http://ec.europa.eu/sport/week/>

2. Дейности, свързани с тематичните сфери

2.1. Най-значимите интервенции, одобрени и координирани на национално и европейско ниво

Най-значимите интервенции в сферата на образованието за етичен спорт се предприемат на ниво Европейски съюз в рамките на постоянно изменящото се законодателство, нови образователни програми и много различни дейности. Тези дейности целят да развият европейско измерение в спорта, поставяйки фокуса върху значимата за обществото роля на физическото възпитание и спорта и използването на техния потенциал за промотиране на етични ценности сред деца, младежи и възрастни.

Един от документите, лансирани от Съвета на Европа **“Резолюции приети от 13^{тия} Съвет на Европа в рамките на Конференцията на министрите, отговарящи за спорта, 2014 г.”** се занимава с въпросите на сътрудничеството на ниво Европа в контекста на спортната етика. (Източник 1)

Създадена за периода 2014-2020 програма **Еразъм+** е програмата на ЕС за образование, обучение, младежки дейности и спорт, която за първи път въвежда областта на спорта посредством специфична дейност **“Erasmus+ Sport”**. Тя прави възможно предоставянето на подкрепа за дейности, целящи разработването, трансфера и прилагането в практиката на идеи и подходи, свързани със спорта и образователното му въздействие на всички нива. Етичното измерение на спорта е подчертано и формулирано в целите на програмата. Освен всичко друго, Erasmus +Sport цели да:

“ – се бори с трансгранични заплахи към интегритета на спорта, от сорта на приемане на допинг, уреждане на спортни състезания, насилие, както и всякакви видове дискриминация и нетолерантност

- насърчаване на доброволчеството в сферата на спорта, заедно със социалното включване, равните възможности и осъзнатостта по отношение на значението на здравословната физическа активност, посредством засилено участие в и равен достъп по спортни дейности за всички” (Източник 2)“

Въпросните цели се прилагат в практиката посредством изпълнението на много международни проекти, сред които и проект „Не само честна игра” (**Not Only Fair Play**), фокусиран върху множество аспекти на физическото възпитание в училищата и значението на обучението за етичен спорт. На портала на проекта са публикувани множество отлични практики, свързани с темата, които могат да бъдат трансферирани или възприети според местните или национални условия в различните страни. Някои от вдъхновяващите примери за инициативи, реализирани от участващите страни са представени в онлайн източниците. (Източник 3)

Инициативата **„Европейска седмица на спорта“** на Европейската Комисия, лансирана през 2015 г. е ежегодно събитие, което вдъхновява разнородни креативни и вълнуващи събития и дейности в различните страни и предоставя на участниците чудесната възможност да поразсъждават върху социалната роля на спорта и неговата образователна стойност. Посланието, включено в програмата на инициативата, подчертава етичните принципи, свързани със социалното включване, многокултурното измерение в спорта и равенството между половете, които следва да бъдат уважавани в съвременния спорт, например:

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

- *“Спортът е достъпен за всички, без значение от техния произход, култура, възраст, пол или физически статус”*
- *“Часовете по физическо възпитание следва да бъдат разработени така, че да са забавни както за момичетата, така и за момчетата и да отчитат различните способности, култури и произход” (Източник 4)*

През 2016 Европейският съюз и Съвета на Европа продължиха да развиват своето партньорство в сферата на спорта като приеха да финансират три нови свързани проекта. Тези проекти се изпълняват от Съвета на Европа в тясно сътрудничество със значими заинтересовани страни и партньори.

- **„Да държим престъпността вън от спорта: заедно срещу криминалните манипулации на спортни състезания” /Keep Crime Out of Sport: together against criminal manipulations of sports competitions/ (KCOOS)**
Проект KCOOS цели да повиши информираността по темата за уреждането на спортни срещи и рисковете от спортните залагания, както и да промотира Конвенцията на Съвета на Европа по въпросите на манипулирането на спортни състезания. Той се стреми да подпомага страните при прилагането на различни мерки от конвенцията в рамките на техните национални системи, и особено във връзка с борбата с уреждането на спортни състезания и уреждането на спортните залагания.
- **„Промотиране на стандартите на Съвета на Европа по безопасност, сигурност и услуги по време на футболни мачове и други спортни събития” /Promoting the Council of Europe Standards on safety, security and service at football matches and other sport events/ (ProS4)**
Проект ProS4 цели да подобри компетенциите на значими правителствени агенции, както и организатори на спортни събития по отношение на съблюдаването на стандартите на Съвета на Европа по безопасност, сигурност и предоставяне на услуги по време на спортни събития.
- **„Баланс в спорта” /Balance in Sport/ (BIS) – инструменти за прилагане на равноправието между половете**
Проект BIS цели да идентифицира и тества общоприети индикатори за половото равноправие в спорта, което ще направи възможен единния подход при акумулирането на данни относно равенството на половете. (Източник 5)

Властите на национално ниво могат да имат ефективен принос към постигането на дългосрочните стратегически цели на Европа в областта на промотирането на етичните ценности чрез спорта.

Примерни инициативи от Полша:

- **Програма на министерство на спорта и туризма** за периода 2015-2020 относно превенция на корупцията в спорта, наречена “Не се превръщайте в пешка в играта”. Програмата включва организирането на обучителни и образователни дейности, свързани с етичните принципи в спорта, ориентирани към различни спортни контексти, включително отнасящи се до младите играчи, треньорите и съдиите. (Източник 6)
- **Решение на министъра по национално образование от 10 юни 2015 г.** въвеждащо нов метод за оценка на справянето на учениците в часовете по физическо възпитание. Сега оценката не се формира единствено от спортните умения и постижения, но и от положените усилия, личното развитие и системното участие в часовете и в училищни дейности за развиване на физическата култура. (Източник 7)

2.2. Потенциални сфери на интервенция в областта на образованието за етичен спорт

a. Развитие на политиките, закони и източници

Укрепване на трансграничното сътрудничество, промотиране на международни стратегически документи

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

- **Идентифициране на обхвата на международното сътрудничество** в сферата на образованието по етичен спорт
- **Укрепване на сътрудничеството с европейски и световни организации**, активни в сферата на защитаването на духа на честната игра в спорта (например Съвет на ЕС, Европейска Комисия, Международен комитет за честна игра, Световна анти-допингова агенция, UNESCO, Световната здравна организация (WHO) и т.н.)
- **Принос към законните процедури, свързани с темата**, промотиране на европейски конвенции и препоръки; мониторинг на тяхното изпълнение на национално ниво
- **Насърчаване на националните и международни проучвания** за добиване на по-добро разбиране относно комплексни проблеми, свързани със спорта сред младежта и идентифициране на възможности за промотиране на спортна етика
- **Установяване и използване на канали за комуникация, ИКТ инструменти, платформи за обмен на информация и разпространение на добри практики** в сферата на законните решения, свързани с темата

Ревизиране на законодателство, наредби и процедури на национално ниво

- **Повишаване на осведомеността относно социалната и образователна стойност на физическата активност през целия живот** и нейния потенциал за допринасяне към развитието на човечеството
- **Разпознаване на етичните принципи в спорта в синхрон с националната стратегия**, предлагаща цялостната рамка за развитие на физическото възпитание и физическата активност
- **Изпълнение на широко-мащабни, централизирани инициативи** за промотиране на интегритета на спорта и етичните подходи във физическото възпитание и физическата активност
- **Подкрепа за проекти и инициативи на регионално и местно ниво**, разработване на консултативна стратегия, включваща осигуряване на специални координатори или съветници, разположени в спортни организации или публични власти
- **Изпълнение на стратегия за мониторинг и оценка**, насърчаване на развитието на стандартизирани методи за измерване и систематични изследвания, осигуряване на основани на доказателства политики за спорт
- **Насърчаване на доброволчеството в спорта**, което допринася за социално включване. Промотиране на **валидирането на знания придобити по неформален начин** чрез доброволчески дейности в сферата на спорта.
- **Предвиждане на бюджетни средства за влягане в дейности, свързани с темата образование по етичен спорт**. Насърчаване на подходящо интегриране на спортни съоръжения в средата, чрез използване на екологични строителни техники и материали, в съответствие с правилата на енергийната ефективност.

Укрепване на мулти-секторен и колаборативен подход на национално ниво

- **Утвърждаване на сътрудничеството между секторите спорт, образование и здраве** с цел използване на потенциала на спорта за развиване на етичните компетенции на младите хора и на професионалистите, участващи в дейностите; принос за укрепване на човешкия потенциал.
- **Включване на всички значими заинтересовани страни**, публични и частни организации, като например спортни организации и организации в сферата на физическото възпитание, асоциации и федерации, обучаващи органи и институти, училища, света на бизнеса, ангажиран с производството на спортни стоки, медицински, фармацевтични и медийни професии, полиция и съдебна система с цел генериране на социален диалог за гарантиране на етична среда за спорта и рекреативните индустрии като цяло.
- **Подпомагане на съвместни дейности и инициативи за промотиране на спортната етика**, особено сред младите хора, и насърчаване на отговорните институции да възприемат това като приоритет.

- **Разпознаване на потребностите на възрастните** що се отнася до предоставянето на условия за спортуване, които са съобразени с техните здравни изисквания, в сътрудничество със съответните отговорни институции.

b. Учебна програма в предучилищна и училищна възраст

Приоритети на образователните програми

- **Наблягане на значението на развиването** на личностни, междуличностни и граждански ценности и житейски умения
- **Насърчаване на въвеждането на иновативни методи и подходи** за промотиране на етичните принципи в образователните програми за периода на ранното детство и годините в училище
- **Насърчаване на учителите по физическо възпитание да отдадат централно място на спортната етика** в учебните програми в училище и да поставят ударението върху положителното въздействие, което спорта има върху обществото и човечеството. Промотиране на здравословен начин на живот, който популяризира физическата активност и повишава осведомеността относно здравословното хранене.
- **Подкрепа за подходи за включващо образование** отразени в дейностите, свързани с физическо възпитание.
- Насърчаване на неформалното физическо възпитание; **развитие на извънкласни инициативи**, които гарантират повече възможности за включване на учениците в дейности, свързани с физическо възпитание и укрепване на образованието чрез спорт.
- **Подпомагане на сътрудничеството сред образователните институции**, училищни мрежи, обмен и разпространение на добри практики, иновативни дидактични материали и прочие.

Сътрудничество с външни институции и органи

- **Укрепване сътрудничеството между образователни и спортни организации, полиция, съдебна система и медицински услуги** (с цел борба с допинга, уреждането на спортни срещи, насилие, злоупотреба с алкохол и наркотици, както и промотиране на здравословен начин на живот, включващ физически дейности)
- **Насърчаване на сътрудничеството с институции и органи, подпомагащи хора с увреждания**, така че последните да извличат полза от потенциала на спорта да утвърждава и подпомага социалното включване, интеграция и равните възможности при уязвими групи и групи в неравностойно положение, подкрепа за параолимпийски спортове и атлети
- **Укрепване на межкултурния диалог в спортен контекст** – сътрудничество с етнически малцинства, институции, занимаващи се с мигранти и бежанци, както и организации, ангажирани с правата на човека и мултикултурните въпроси; подкрепа за дейности, насочени към борба с расизма, ксенофобията, хомофобията и свързаната с тях нетолерантност във физическото възпитание и обучението по спортове
- **Укрепване промотирането на етичните принципи и отношение посредством образователни и спортни медии** (публикации, радио, телевизия, производство на видео материали и онлайн тематични издания)

c. Академична програма

- **Преглед на академичните стандарти в сферата на физическото възпитание** при отчитане на целите, свързани със спортната етика
- **Насърчаване възприемането на иновативни методи и подходи в програмите за университетско образование по физическо възпитание (ФВ)** за потенциални учители по ФВ и треньори, целящи да поставят ударението върху тясната връзка между участието в спорта и моралното израстване, както и да допринасят за дейности, утвърждаващи здравословната физическа активност

d. Професионално развитие в секторите образование и спорт

- **Утвърждаване на система за обучение чрез практика на учителите по ФВ;** създаване на възможности за професионално развитие на развитие на учителите в сферата на гражданските компетенции, със специален фокус върху образованието по етичен спорт; подкрепа за проекти, инициативи и дейности, целящи споделяне на добри практики на национално и международно ниво.
- **Въвеждане на обсъждания по етични дилеми, засягащи професионални спортисти в рамките на учебната програма** за треньори, съдии, администратори, физиотерапевти и други здравни професионалисти. Фокусиране върху етичния подход на вземане на решения.

Онлайн ресурси:

- 1) "Приети резолюции от Конференцията на министрите по спорта по време на 13тия Съвет на Европа, 2014"
https://www.coe.int/t/dg4/epas/resources/Macolin-2014/MSL13_10rev_Adopted-resolutions.pdf
- 2) Образователна програма Еразъм+
<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/>
https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/erasmus-plus-at-a-glance_en.pdf
- 3) Проект Not Only Fair Play
<http://notonlyfairplay.pixel-online.org/>

добри практики от Полша:

- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=30&cou=&spo=&aim
- http://www.uml.lodz.pl/miasto/edukacja/projekt_jestem_fair (на полски)
- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=74&cou=&spo=&aim
- http://rada.bis.gov.pl/rbi/dobre-praktyki/3001_Program-Powiatu-Chojnickiego-Kibicuje-Bezpiecznie-zdobywca-II-miejsca-w-konkursi.html (на полски)

добри практики от Белгия:

- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=70&cou=1&spo=0&aim=0
- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=7&cou=1&spo=0&aim=0
- http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=9&cou=1&spo=0&aim=3

- 4) Европейска седмица на спорта
<http://ec.europa.eu/sport/week/>
- 5) Нови проекти, изпълнявани от Европейския съвет
http://www.coe.int/t/Democracy/news/2016/Flyer_EPAS_Promote_Joint_Projects_en.pdf
- 6) Програмата на полското министерство на спорта и туризма за периода 2015-20 относно корупцията в спорта, озаглавена „Не бъди пешка в играта“ /Do not be a pawn in the game/ (на полски език)
https://d1dmfej9n5lqgmh.cloudfront.net/msport/files/Downloads/20160216093429/Nie_b%C4%85d%C5%BA_pionkiem_w_grze!.pdf?1455706302
- 7) Наредба на министъра на националното образование от 10 юни 2015г. (на полски)
<https://men.gov.pl/wp-content/uploads/2015/06/rozporzadzenie-z-10-czerwca-2015-r.pdf>

3. Участие на всички заинтересовани страни: училища, спортни асоциации, местни институции

Спортът е обществен проект, който съпътства човека през целия му живот. “Харта на спортното движение на Федерация Валония-Брюксел” ([Повече информация](#)).

“Всички, които се занимават със спорт, състезателно или в свободното време, както и онези, които ги подкрепят споделят отговорността да продължават да се придържат към причините, поради които са започнали да се занимават със или да подкрепят даден спорт. Това не е отговорност само на шампиона, но и на всички играчи, обучители, рефери и политици и в крайна сметка, на всички, които обичат спорта...” “Кодекс на етичното поведение в спорта на Франция” ([Повече информация](#)).

Всички заинтересовани страни (онези, които работят на терен и онези, които разработват политиките и кодексите на поведение) са информирани и поканени да сътрудничат в насърчаването на етична спортна практика и партньорство. Проект “Not Only Fair Play” споделя тази гледна точка.

Заинтересовани страни, работещи на терена

За целите на развиването на качествено образование, насърчаващо личното развитие на учениците, след училищните спортни дейности и уважаването на етичните правила, училището следва да работи в сътрудничество с различни заинтересовани страни, не само онези, които са част от него (директор, ученици, другите учители, педагози ...). С външните заинтересовани страни трябва да има сътрудничество: семейства и родители, спортни клубове, треньори, местни асоциации и общности, здравни организации, фенове, доброволци, други училища...

“Добрите практики” и “наръчниците за насърчаване на спорта в училище” предложени от партньорите в проекта, подчертават значимостта и ролята на това сътрудничество.

Някои ключови примери ([Повече информация](#)):

- Създаване на такива инструменти за комуникация като спортен дневник
- Включване на много партньори в работата по надзор на обещаващи и елитни ученици
- Наличние на адекватна инфраструктура и оборудване за курсовете по ФВ, осигурена в партньорство от асоциации и местни власти
- Организиране на спортни събития в училище или между училища, сътрудничество с местната общност и здравните служби, с цел подобряване имиджа на ФВ и промотиране на спорта
- Ваимен обмен между експерти на едно ниво (учители по ФВ, треньори...)
- Промотиране на етични ценности и спортсменство
- Краткосрочни проекти за интеграция на спортна основа (за младежи в риск от ранно отпадане от училище)

Лица, отговорни на политическо ниво

Спортът, като носител на образование, здраве, социална интеграция и развитие, влияе по положителен начин на хуманността и обществото. За съжаление обаче, спортът също така включва злоупотреба с допинг, насилие и нетолерантност.

Поради това, правителствата, които разработват политики в сферата на спорта и кодекси на поведение, трябва да подхождат много отговорно. ([Повече информация](#)):

- Насърчаване и подкрепяне на иновативни инициативи, свързани с физическа активност в училищата и ползите от нея за здравето (като например учене чрез правене и чрез движение)
- Насърчаване и подкрепяне на спортни събития, кампании за повишаване на осведомеността и церемонии по награждаване, които насърчават спорта в училище и спазването на правилата за честна игра в спорта
- Подкрепа за проекти, които насърчават социалната интеграция чрез спорта (за младежи, застрашени от ранно отпадане от училище, например)
- Насърчаване на учители и хора, надзираващи спортните дейности, да промотират спорта и етиката в програмата по ФВ, подкрепяне на добрите практики и организиране на продължаващо обучение

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

- Насърчаване и подпомагане на организации и лица, които прилагат здравословни етични принципи в своите дейности, свързани със спорта и ги превръщат в харти и кодекси за добро поведение.
- Насърчаване приемането на изискващи висока етика критерии във всички области на обществото, които се преплитат със спорта (установяване на правила за отговорност при боравене със спортни фондове, за създаване на спортни комитети по етика и лица за контакти в спортните федерации ...)
- Гарантиране на редовни консултации между всички заинтересовани страни чрез дейности, свързани със спорта (спортни представители, секторите образование и здравеопазване, различни отговорни органи)
- Засилване на мерките за борба с неподходящи типове поведение (злоупотреба с допинг, насилие, нетолерантност ...)

Международни институции и организации

Международните институции и организации имат същите отговорности като и хората, вземащи решения на национално ниво.

“Спортната политика на ЕС” насърчава няколко подхода:

- Диалог със заинтересованите страни (официално дефиниран в “Бялата книга за спорта”), най-видимата форма на който е *ЕС спортен форум*, който се организира всяка година от Комисията. (Източник 5)
- Политическо сътрудничество
- Приемане на ръководства или препоръки
- Цели за финансиране, свързани със спорта (като „Европейска седмица на спорта”, инициатива на ЕК за промотиране на спорт и физическата активност в ЕС и инициативите подкрепяни по линия на програма *Erasmus+*) ([Повече информация](#))

UNESCO, дискуссионен форум, отворен за правителства и спортни организации, който играе ключова роля при дефинирането на цели, свързани с развитието на училищния и университетския спорт, промотирането на спорта за всички, разпространението и споделянето на научна и техническа информация за физическото възпитание и спорта и защитата на изконните ценности на спорта.

UNESCO публикува кодекса на спортната етика “*Честната игра – начинът да победиш*” за всички заинтересовани страни (лица, асоциации, правителства) с директно или индиректно въздействие върху включването и участието на младите хора в спорта. ([Повече информация](#))

“*Прегледът на ключовите заинтересовани лица в международната и европейска политика в областта на спорта за 2015*”, публикуван от **Съвета на Европа**, представя един преглед на световното сътрудничество в спорта: междуправителствени мрежи за сътрудничество, които обхващат в своите сфери на действие и спортните политики, както и главните спортни организации, които участват в сътрудничество с властите на национално ниво. ([Повече информация](#))

Онлайн ресурси

Charte du mouvement sportif de la Fédération Wallonie-Bruxelles - Vivons le sport, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles (на френски)

<http://www.sport-adeps.be/index.php?id=4198>

Charte d'éthique et de déontologie du sport français, (май 2012г.), Comité National Olympique et Sportif français, глава 2, стр.7 (на френски)

<http://franceolympique.com/files/File/publications/Charte%20ethique%20et%20de%20deontologie%20du%20sport%20adoptee%20par%20AG%20CNOSF%202012.05.10.pdf>

Ресурси, налични сред добрите практики и наръчници за промотиране спорта в училище

<http://notonlyfairplay.pixel-online.org/index.php>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

La Maison des sportifs, Enseignement, Province de Liège (на френски)

<http://www.provincedeliege.be/sites/default/files/media/9247/Brochure%20maison%20des%20sportifs.pdf>

Между спорта и училището, обещаващите ученици понякога водят сложен „двойствен“ живот с няколко партньора в сферата на образованието, които им помагат да се справят с постигането на целите. „La Maison des sportifs“ е иновативна структура за подкрепа на ниво училище, която помага на атлетите ученици да балансират по-успешно спорта и науките. Представена е в ресурсите за училищни директори: http://notonlyfairplay.pixel-online.org/TK_resources.php

Rhétro-trophée, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles (на френски)

<http://www.sport-adepts.be/index.php?id=5935>

Rhétro Trophée е спортно и приключенско изпитание, организирано всяка година от ADEPS (Администрация по ФВ и спорт) за ученици последна година от средното образование.

L'Education Physique et Sportive à l'école, (2011), DVD, Académie de Paris (на френски)

<https://www.youtube.com/watch?v=tYOy7NHdruK>

Инструмент за предоставяне на информация и осведоменост, който подчертава значението на спорта в училище и обяснява на семействата колко е важно ФВ за децата.

Charte de fair-play du club sportif RDC Cointe, Liège, Fédération Wallonie-Bruxelles (на френски)

<http://www.dccointe.be/fair-play/>

Това е един клуб, който е изключително отдаден на етиката и спортменството, кръстил своя уебсайт: „le sport entre amis d'abord – Ние сме честна игра“. Той насърчава съблюдаване на хартите от Панатлон на Валония-Брюксел Федерацията на международно ниво (харта на спортистите, харта на родителите и т.н. ...).

Panathlon international

<http://www.panathlon.net/>

Décret portant diverses mesures en faveur de l'éthique dans le sport en ce compris l'élaboration du code d'éthique sportive et la reconnaissance et le subventionnement d'un comité d'éthique sportive, (2014), Parlement de la Fédération Wallonie-Bruxelles (на френски)

<https://www.pfwb.be/le-travail-du-parlement/doc-et-pub/documents-parlementaires-et-decrets/documents/001433584>

Декрет относно различни мерки за насърчаване на етиката в спорта, включително развиването на спортна етика и припознаването и финансирането на комитет по спортна етика.

Fédérer pour réussir, Déclaration de politique communautaire 2014-2019, Gouvernement de la Fédération Wallonie-Bruxelles (на френски)

<https://www.pfwb.be/le-travail-du-parlement/doc-et-pub/documents-parlementaires-et-decrets/documents/001436745>

Виж Volet XIV. Спорт

Проект Not Only Fair Play

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives.php

Списък с добри практики, събрани от деветте партньорски страни в рамките на проект Not Only Fair Play.

Halleux, V., Спортна политика на ЕС – Преглед, (2015г.), Служба за Европейски парламентарни проучвания

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565908/EPRS_IDA\(2015\)565908_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565908/EPRS_IDA(2015)565908_EN.pdf)

Бяла книга за спорта, Европейска комисия, 2014г.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV:I35010>

Спортен форум на ЕС, Европейска комисия

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

<http://ec.europa.eu/sport/forum/#programme>

Европейска седмица на спорта
<http://ec.europa.eu/sport/week/>

Еразъм+, Европейска Комисия
https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node_en

Други ресурси:
Спортът в Европейския съюз
http://europa.eu/pol/spo/index_en.htm

Ръководство по спортна политика в ЕС, Европейски олимпийски комитети, Офис ЕС
http://www.euoffice.euolympic.org/files/guide_to_eu_sport_policy_final_versionwithlinks.pdf
Виж глава “Обществената роля на спорта”

Честна игра – начинът да победиш, Физическо възпитание и спорт, UNESCO Образование
http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=2223&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Този кодекс стъпва на принципа, че етичните постулати в основите на честната игра са от съществено значение за всеки вид спортна дейност, политика и управление, както и че са приложими на всички нива на компетенции и участие в спортни дейности, във възстановителни дейности, както и в състезателния спорт.

Преглед на ключовите заинтересовани лица в сферата на международната и европейска спортна политика за 2015г., (май 2016г.), Съвет на Европа
<https://www.coe.int/t/dg4/epas/Source/34%20Key%20Stakeholders%20in%20International%20and%20European%20Sports%20Policy%202015%20-%20Vassine%20report.pdf>

4. Методи и проекти за промотиране

“Училищата отдавна се считат за подходящи структури за инициативи в сферата на физическото възпитание. Повече от всякога те се превръщат в привилегировано място за насърчаване и подпомагане на физически активен стил на живот сред младите хора”. (Повече информация) И наистина, училището понякога се явява единственото място, където младежите участват във физически дейности. Как бихме могли да промотираме ползите от спорта и етичния подход към спорта?

В този контекст се реализира и проект “Not Only Fair Play”. „Добрите практики“, „Примерите“ и „Наръчниците“, изработени от партньорите, предлагат ресурси и стъпки за всички (заинтересовани лица от всички нива), които искат да поставят промотирането на ползите от спорта и етиката в сърцето на образователните програми в областта на ФВ.

Ключови примери

Проект NOFP предлага много инициативи (проекти, опит, методи, ръководства и разсъждения ...) промотиращи здравословния спорт, който допринася положително за човечеството и училището. Тези инициативи се занимават главно със следните теми:

- **Повишаване осведомеността относно значението на физическите дейности за здравето и личното развитие на учениците**, както потвърждава Жак Роже, бивш президент на международния олимпийски комитет “... *физическото възпитание е определено средство за постигане на здравословен живот. Същото важи и за спорта ... Важно е да ги накараме да искат да се движат, да се реализират чрез физическото използване на традиционни и нетрадиционни форми на движение ...*”. Това, което е важно за него, е дори след приключване на учебните занятия, младежите все още да изпитват желание да се движат. (Повече информация)

Кампании и програми за повишаване на осведомеността, спортни събития, извънкласни дейности, образователни инструменти за учители по ФВ и методи за оценка са представени в няколко проектни дейности “Примери”, „Добри практики“ и „Наръчници”.

- **Обръщане на внимание на всички спортове**, преодоляване на тенденцията изключително внимание да се обръща единствено на най-популярните спортове, какъвто е футбола, често считани за път към успеха и лесните пари.
Така наречените по-непопулярни спортове също могат да предложат добавена стойност за личностно и образователно развитие. *“Добрите практики”* показват, че много училища насърчават откриването на различни спортове чрез организиране на разнородни спортни събития. Това важи и за хората вземащи решения, като например тези от френско-говоряща Белгия с *“Rhéto Trophy”* ([Повече информация](#))
- **Предоставяне на специфична подкрепа на атлетите ученици** така че да им се даде възможност да съчетаят своя „двойствен живот“ и да избегнат принудата да трябва да избират между спорта и науките.
Изработените по проекта *“Наръчници”* се занимават с проблема чрез организирането на отдели за „спорт и науки“, в които се включва помощ и подкрепа или индивидуалната супервизия на учениците атлети. Атлети ученици споделят своя опит в *“Примери”*.
ЕС разпозна значимостта на този въпрос и публикува *“ЕС ръководство за двойни кариери на атлети”* ([Повече информация](#)).
- **Формиране на ефективна комуникация между училищата, родителите, спортните асоциации, местните власти и хората, отговорни на политическо ниво ...** Това партньорство е разгледано в дълбочина в „Добри практики“ и „Наръчници“, които включват наличността на подходяща спортна инфраструктура, организирането на извънкласни спортни събития и дейности, както и проследяване развитието и напредъка на ученици атлети (с цел преодоляване на свръх-състезателния подход към спорта, който често води до прекалени очаквания и неспособност за справяне с провала, което от своя страна може да доведе до отпадане от спорта дейност или възприемане на неподходящо поведение).

Посредством *“Заключения на Съвета относно промотирането на двигателните умения, физическите и спортни дейности за децата”*, ЕС ясно приканва страните членки да насърчат сътрудничеството между различните заинтересовани лица. ([Повече информация](#))
- **Развиване на мултидисциплинарен подход към ФВ** (тема като всички останали, но често недооценена) в сътрудничеството с учители по другите дисциплини, както е описан в *“Наръчници”*.
Това означава много аспекти от учебната програма, от социални и природни науки до математика, да са използвани при изучаването на ФВ и обратно, така че да се демонстрират връзките между предметите. Тази тема е разгледана в *“Доклад на Евридика за Физическото Възпитание и Спорт на Ниво Училища в Европа”*. ([Повече информация](#))
- **Интегриране на ученици в риск от изключване:** ученици имигранти, ученици с ниски резултати, ученици с увреждания или с поведенчески проблеми, ученици с труден социо-икономически произход, демотивирани ученици, които могат да отпаднат от училище ... Ако образованието може да бъде постигнато чрез спорт? Този въпрос се разглежда надълго и широко в *“Наръчници”*. Той е обект на множество инициативи и проучвания, примери за които са представени. ([Повече информация](#)).

Какви са ползите за децата, които ще се превърнат във възрастните и победителите на утрешния ден?

Упражняването на физическа и спортна дейност в училищната среда има положителен ефект върху справянето с науките, за установяване на чувство на принадлежност и гордост от училището, мотивация да се остане в училището и по този начин да се избегне опасността от ранно отпадане.

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

“*La réussite et la persévérance scolaires par le sport étudiant*”, Réseau du Sport Etudiant du Québec (RSEQ) ([Повече информация](#))

Успех в училище

Скорешни проучвания демонстрират, че ученици, които се занимават със спортна дейност са по-продуктивни в училище от ученици, които не са физически активни. Положителните ефекти са най-осезаеми по отношение на четенето, математиката, вниманието и подготовката за училище. Тези ползи са резултат от комбинацията от няколко фактора. Физическата активност стимулира производството на химикали, които защитават невроните, което подобрява паметта, концентрацията и вниманието. Също така се наблюдава повишено самочувствие, увереност и само-оценка. Интегрирането на ученици с проблеми в ученето или развитието става по-лесно, а лошото поведение в училище се ограничава. Резултат: оценките и постиженията се подобряват.

Упорство в науките и чувство за принадлежност

Проучване от 1999г. с 1239 деветокласници демонстрира, че учениците чувството за принадлежност на учениците атлети е с 20% по-високо от това при другите ученици. Освен това, учениците подчертават, че наличието на спортен отбор представлява привлекателен и интересен аспект на училището. Всъщност, значението, което училището отдава на междуучилищните спортни състезания пряко се отразява на чувството за принадлежност на всички ученици. 48.4% от респондентите заявяват, че спортните отбори са най-важното нещо за имиджа на училището, следвани от академичната репутация (32.9%). Учениците силно се идентифицират с училището, защото отбора, който подкрепят или в който играят, ги представлява и символизира по някакъв начин тяхната личност.

Тези въпроси са обсъждани в множество проучвания и анкети; „Наръчниците“ на NOFP се занимават с тях подробно. В днешно време е известно, че редовните физически и спортни занимания подобряват физическата кондиция на младежите и помагат на умствените им дейности, способността да учат и да поддържат социални връзки. Създава се една положителна връзка между физическата активност и психологическото развитие на детето, както се казва в разработката „*Здравословно развитие на децата и младите хора чрез спорт*“ на международната платформа “Спорт и развитие”, ([Повече информация](#))

Физическото възпитание в училище допринася не само за доброто физическо състояние и здраве на учениците, но и им помага да имат по-добри постижения и по-добре да разбират положителните ефекти от движението в дългосрочен план. Освен това ФВ осигурява знания и умения, които могат да се предават от човек на човек (например отборен дух, честна игра), подобрява уважението, осъзнатостта по отношение на тялото и социума, и дава общо разбиране на „правилата на играта“, което учениците лесно могат да трансферират към други училищни предмети или житейски ситуации.

“*Физическо възпитание и спорт в училищата в Европа*”, Евридика. ([Повече информация](#))

Онлайн ресурси

Naylor, P. J., McKay, H. A., (2009), Превенция на първо място: училищата като площадки за противодействие на физическата пасивност, *British Journal of Sports Medicine*, 43 (1), 10-13.

<http://bjsm.bmj.com/content/43/1/10.abstract?sid=eb0c515e-74e9-48d1-9cc0-c27334b95163>

[http://eatwell.wikispaces.com/file/view/Br+J+Sports+Med+2009_43_10-](http://eatwell.wikispaces.com/file/view/Br+J+Sports+Med+2009_43_10-13+Prevention+at+schools+phys+act.pdf)

[13+Prevention+at+schools+phys+act.pdf](http://eatwell.wikispaces.com/file/view/Br+J+Sports+Med+2009_43_10-13+Prevention+at+schools+phys+act.pdf)

Проект “Not Only Fair Play”

<http://notonlyfairplay.pixel-online.org/>

Faites du sport, bougez !, (April 2014), interview with J. Rogge, magazine “Entrées libres” n° 88, Enseignement catholique, Fédération Wallonie-Bruxelles

http://www.entrees-libres.be/article_e_l/jacques-rogge-faites-du-sport-bougez-2/

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Кампании и програми за осведомяване

Mon club mon école (Валония-Брюксел Федерация)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=13&cou=&spo=&aim

В рамките на операция "Mon club mon école", френско-езичната общност на Белгия, чрез ADEPS, предлага безвъзмездна помощ на училища. Тя насърчава спортните клубове да промотират своите дисциплини сред учениците, да стимулират нови страсти и може би да откриват нови таланти.

Les saisons du primaire, RSEQ, Québec

<http://rseq.ca/viesaine/initiatives/saisonsduprimaire/>

Разнородни двигателни дейности, предлагани за насърчване на здравословен начин на живот сред 8-12 годишни деца.

Programme de valorisation d'une vie saine et active à l'école « ISO-ACTIF » du Réseau du Sport Etudiant du Québec (RESQ)

<http://www.rseqmontreal.com/fichiersUpload/fichiers/20160414141912-iso-primaire-criteoeres-d-eoevaluation-et-explication-des-normes-v2016.pdf>

Програма ISO-ACTIF е инструмент за промотиране, намеса за и насърчване развитието на навици за здравословен живот, разработен от RSEQ.

Препоръки на ЕС

Препоръки за насърчване на ФВ в училищата, включително двигателни умения в ранна детска възраст, както и създаване на ценни взаимодействия със спортния сектор, местните власти и частния сектор (юни 2015г.), Експертна група за здравословна физическа активност.

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=19860&no=1>

28 препоръки, включващи проучвания и доказателства в тяхна подкрепа, са предложени и насочени към национални правителства, спортни организации и частния сектор.

Международни спортни събития

Панатлон

<http://www.panathlon.net/>

Панатлон е клуб с етични и културни цели, чието предназначение е да проучва и защитава спортните ценности като средство за развитието на личността и метод за постигане на солидарност между хората.

Европейска седмица на спорта

<http://ec.europa.eu/sport/week/>

Европейската седмица на спорта цели да насърчава спорта и физическата активност в Европа. Седмицата е за всички, без значение на каква възраст или в каква физическа форма са. С фокус върху аматьорския спорт, тя ще вдъхновява европейците да бъдат активни #BeActive редовно и ще създава възможности за по-интензивна физическа активност в ежедневието.

Досие

Faut-il doubler les heures d'EPS, (March 2009), Dossier in Magazine PROF, Fédération Wallonie-Bruxelles

http://www.enseignement.be/index.php?page=25869&pu_ref=1

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Добри практики от NOFP за повишаване осведомеността относно спорта:

Състезание в град Право (Италия)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=24&cou=&spo=&aim

Учебният център построи Trofeo Città di Prato – състезание за град Прато – който цели да разпространява различни възможности за упражняване на спортни дейности, насочени към укрепване на различни умения на участниците и промотиране на здравословния начин на живот без нуждата от задължителни победи.

Активни училища (Великобритания)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=108&cou=&spo=&aim=

SportScotland води програма, създадена да насърчава децата и младите хора да се активират и да останат активни. SportScotland работи в партньорство с местните власти и с асоциирани партньори, които всички са ангажирани с Активни училища до 2015г.

Geleceğin Yıldızları – Бъдещи звезди (Турция)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=137&cou=0&spo=0&aim=4

Мисията на бъдещи звезди е да осигури сигурна и безопасна среда за младите хора, където те да могат да развиват своите умения, да се запознават с приятели и да израстват като личности извън училището. Бъдещи звезди е проект и фондация с мрежа из цяла Турция, създадена през 1989г. Тя има за цел да промотира осъзнатост сред младежите по отношение на спорта. Тя създава проекти с подкрепата на множество спонсориращи компании.

Нека се раздвижим (Финландия)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=66&cou=&spo=&aim

Целта на инициативата е да насърчи учениците в професионални гимназии в учебно време и да ги мотивира да се движат. Отстраняването на столовете от класните стаи и подменянето им с работни станции, гимнастически топки, дъски за балансиране и прочие. Учениците и учителите са били насърчени също така да организират междучасията си в спортния салон или дори да провеждат учебни часове там.

Rhétro Trophée, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles

<http://www.sport-adeps.be/index.php?id=5935>

Спортно състезание, което събира ученици шеста година (17-18 годишни) от цяла френско-говоряща Белгия. По време на финалите през 2016г., 700 ученика взеха участие в приключенски спортове, ориентиране, тенис, бадминтон, хокей, джудо, стрелба с лък ...

Добри практики, идентифицирани от NOFP: насърчаване практикуването на всички спортове:

Ammattiosaajan liikuntavuosi (Спортна година за ученици в професионални училища) (Финландия)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=78&cou=&spo=&aim

По време на семестъра се въвеждат четири спортни дейности. Целта е колкото е възможно повече ученици да опитат възможно най-много различни спортове. В резултат от това, някои от учениците може да се заинтригуват от ново хоби или да се амбицират да се упражняват.

Седмица в спортния клуб (Белгия)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=10&cou=&spo=&aim

“De week van de sport club” е ежегодно събитие, организирано през септември във Фландрия. В продължение на една седмица 17,000 спортни клуба в целия регион са отворени за местната общност, с възможности за трениране и опитване на различни дейности. Хората търсят

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP
идеалния спорт в онлайн база данни, която е публикувана на адрес: <http://www.bloso.be/sportdatabank/Pages/Home.aspx>. Като част от събитието се организира "Toon je sport@school" ("Демонстрирай своя спорт в училище"). На 16 септември 2015г. учениците бяха поканени да отидат на училище, облечени в екипите на техните спортни клубове, за да ги промотират.

Укрепване на традиционните спортове в Европа (Европейски проект)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=35&cou=&spo=&aim

Целта на проекта е да разшири съществуваща мрежа от традиционни спортове и игри и по този начин да защити и промотира традиционни европейски спортове и игри.

Ръководство на ЕС за дуални кариери на атлетите (септември 2012г.), ЕС Експертна група „Образование и обучение по спорт“

<http://bookshop.europa.eu/en/eu-guidelines-on-dual-careers-of-athletes-pbNC0213243/>

Други източници

Les pratiques sportives à l'école, (април 2012г.), френско министерство на националното образование, младеж и разнообразие

http://doc.sportsdenature.gouv.fr/doc_num.php?explnum_id=303

Това ръководство за професионалисти в сферата на спорта и за заинтересовани лица цели да подобри подходите към организирането на спортни практики в училищата. То предлага напътствия. Виж глава 1 – различната рамка на спортната практика.

Sport-études, une combinaison gagnante, (март 2013г.), статия, WIXXMAG

<http://www.wixxmag.ca/articles/sport-etudes-une-combinaison-gagnante-1>

Добри практики, идентифицирани от NOFP в подкрепа на учениците атлети:

Индивидуален учебен план с изучаване на спорт (Финландия)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=64&cou=&spo=&aim

Omnia предлага на своите ученици възможността да изберат учебен план, който да е специален за всеки един от тях. Основната идея зад това предложение е учениците, които имат някакви спортни таланти и упражняват спорт на високо ниво, да бъдат подкрепени чрез индивидуален учебен план, съобразен с техните интереси, нужда от време за тренировки и състезания и научни интереси.

Ученици победители (Великобритания)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=107&cou=&spo=&aim

Стипендия в подкрепа на ученици атлети, осигуряваща им подкрепа да се развиват в избрания спорт, повишаваща нивата на успех на талантливите ученици атлети в международните състезания, укрепваща степента и качеството на партньорството между управляващите органи в сферата на спорта и продължаващото и висше образование и подсилваща възможностите на образователните сектори да подкрепят и да се грижат за потребностите на талантливите ученици атлети с възможно най-голяма гъвкавост.

Заклученията на съвета относно промоцията на двигателните умения, физическите и спортни дейности на децата (2015), EUR-Lex, Official Journal

[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1215\(07\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1215(07))

Други източници

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Препоръки за насърчаване на ФВ в училищата, включително двигателни умения в ранно детство, и създаване на ценни взаимодействия със спортния и частния сектор, както и с местните власти (юни 2015г.), Експертна група по здравословна физическа активност, ЕС работен план за спорт

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=19860&no=1>

Добри практики, идентифицирани от NOFP за насърчаване на сътрудничеството между секторите:

Общностен спортен хъб (Великобритания)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=105&cou=0&spo=0&aim=4

Общностният спортен хъб е фокусиран върху клубовете около един спортен център, общностен център, училище, парк или игрище. В някои случаи общностният спортен хъб съчетава няколко от изброените средища или може да домакинства множество клубове. Този хъб е съставен от развиващи се спортни клубове, работещи заедно в рамките на местната общност.

Евридика доклад на тема Физическо възпитание и спорт в училищата (2013г.), Европейска Комисия

http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/150EN_HI.pdf

Други източници

Използването на масовите спортове за развиване на хоризонтални умения, особено сред младите хора, (април 2015г.), Съвет на ЕС

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/st-7875-2015-init/fr/pdf>

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/st-7875-2015-init/en/pdf>

Добри практики, идентифицирани от NOFP за развиване на хоризонтален подход към ФВ:

Dundee спортна академия (Великобритания)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=103&cou=0&spo=0&aim=4

Dundee спортна академия работи заедно с колеги от партньорски училища в разработването на програма с учебни възможности, която свързва участието в спортни/физически дейности с други области от научната част на курса в училище. Спортът може да бъде средството за създаване на активен подход към ученето; Dundee спортната академия ще изучава връзките между научните предмети и спорта, насърчавайки удоволствието на учениците от ученето и възприемането на научните теми чрез заинтригуване на тяхното въображение и анимиране на научните предмети.

Grunwald купа по бейзбол 2015г. (Полша)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=75&cou=&spo=&aim

Идеята на проекта е да комбинира спорта и историята. Първата стъпка е идентифицирането / подбора на значимо историческо събитие, което се е случило в региона. След това се подготвят часове / дейности за ученици от начален курс и долен гимназиален курс, които целят преподаване на исторически факти в широкия културен контекст. На последно място идва организирането на спортен турнир, който се провежда на мястото на историческото събитие.

Опознай земята си – Природно наследство – трекинг дейност (Италия)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=98&cou=&spo=&aim

Запознаване с красотата на културното и природно наследство на територията на Прато, Тоскана и Италия, планиране и изпълнение на трекинг дейност от училището, с опитен гид и

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

учители по дисциплинарни дейности. Тази дейност цели да насърчи младежите сами да проучват природната среда, културата и историята и традициите на земята, в която живеят.

Et si la lutte contre le décrochage scolaire passait par le sport, (март 2013г.), статия, WIXXMAG
<http://www.wixxmag.ca/articles/et-si-la-lutte-contre-le-decrochage-scolaire-passait-par-le-sport>

Sport et éducation en France et au Royaume Uni : quel héritage pour les enfants ?, (юни 2016г.), article, HUFFPOST C'EST LA VIE
http://www.huffingtonpost.fr/joseph-rothwell/sport-et-education-en-france-et-au-royaume-uni-quel-heritage-pour-les-enfants_b_5747490.html

Les pratiques sportives à l'école, (април 2012г.), френско министерство на националното образование, младежта и разнообразието
http://doc.sportsdenature.gouv.fr/doc_num.php?explnum_id=303
Глава 3 – адаптирано предложение към разнообразието сред учениците – предлага включително и ръководства за ученици с увреждания.

Plus d'activité physique à l'école favoriserait la réussite scolaire, статия, PASSEPORTSANTE.NET
http://www.passeportsante.net/fr/Actualites/Nouvelles/Fiche.aspx?doc=plus-activite-physique-ecole-favoriserait-reussite-scolaire_20101125

Тази статия цитира F. Trudeau, управител на отдел науки и физически дейности към университета в Квебек в Trois Rivières. Той също така споменава ползите, които отиват отвъд добрата физическа форма, включително за деца с поведенчески проблеми и проблеми с ученето.

Добри практики, идентифицирани от NOFP за идентифициране на ученици в риск от изключване:

Gençliğe Sporla Bakış Projesi – проект Младежта от гледна точка на спорта (Турция)
http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=127&cou=&spo=&aim
Bilecik федерация на клубовете по аматорски спортове е професионална асоциация, свързана най-вече с футболни клубове. Те се стремят да прилагат проект за промотиране на успеха в училище и формиране на стандарти сред младежи в неравностойно положение чрез спорт и други приложни дейности. Проектът е финансиран преди година и цели да промотира 24 младежи в неравностойно положение (на възраст между 14-20 години) чрез формиране на футболен отбор. Включените младежи са застрашени от ранно отпадане от училище и склонност към лоши навици.

Itinéraire Wallonie vélo 2013-2014 (Белгия)
http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=6&cou=&spo=&aim
През юни 2014г., 36 ученици на възраст между 11 и 13 години (придружени от 11 възрастни) тръгнаха от Лиеж на велосипеди в посока Брюксел, където се озоваха 5 дни по-късно, изминавайки 250 км велосипедна алея. Учениците от специализираното училище, което реализира дейността, страдат от леко умствено изоставане, поведенчески отклонения или различни заболявания. Този проект, който имаше за цел да бъде „спортен, солидарен и граждански“, целеше да подобри увереността на учениците.

Инициране на циркови техники за повишаване на увереността (Белгия)
http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=142&cou=&spo=&aim
Институт Notre-Dame Neusy разработи специален подход в рамките на техническото обучение „образователен агент“. Главната цел е учениците да получат средства и инструменти за

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

използване на циркови техники с бенефициенти в затруднено положение, за да възстановят вярата в собствените им сили и да прекъснат негативната спирала, в която са изпаднали. Тази цел е постигната чрез поставяне на бенефициентите в успешни ситуации, подчертаващи техните качества.

Спорт за всички на снега – проект Дни на интеграция (Италия)

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=100&cou=&spo=&aim

Този проект се състои в прекарване на няколко дни в планината през зимата, а изпълнителите са ученици от гимназиален курс в Тоскана, които имат възможност да участват в смесени групи, включващи ученици с или без увреждания и ученици с поведенчески отклонения, придружавани от един или повече учители.

La réussite et la persévérance scolaires par le sport étudiant, юни 2010г., Réseau du Sport Etudiant du Québec (RSEQ), revue Savoir, volume 15, numéro 4, p17

http://rseq.ca/media/26649/la_re_ussite_et_la_perse_ve_rance_scolaire.pdf

Други източници

RSEQ уебсайт

<http://rseq.ca/ethiquesportive/nouvelles/rseq-%C3%A9thique-sportive/>

Мисията на RSEQ е да промотира и развива спорта в училищен контекст, за да насърчи образованието, успеха и здравето на младите хора.

Sport-études : Comparaison des caractéristiques motivationnelles et des relations sociales des élèves sportifs et de leurs condisciples, RSEQ

Според RSEQ, упражняването на спорт в образователен контекст има огромна добавена стойност: то допринася за засилване на чувството за принадлежност към училището, не само сред учениците атлети, но сред всички ученици.

Cloes., M., Schelings, V., Ledent, M., Piéron, M., (1998-2011), Sport-études: Comparaison des caractéristiques motivationnelles et des relations sociales des élèves sportifs et de leurs condisciples, Université de Liège, Лиеж, Белгия

<http://orbi.ulg.ac.be/handle/2268/10187>

Резултатите от това проучване ни навеждат на мисълта, че организирането на спортен отдел в училището има положителни ефекти, както за атлетите, така и за техните съученици: положително отношение на учениците към училището, създаване на социални връзки между групите ученици.

G. Lepage-Simard. Le sport interscolaire: un moyen pour accroître le sentiment d'appartenance d'une population étudiante. Mémoire de maîtrise, sociologie, U. Laval, 1999г.

Здравно развитие на децата и младите хора чрез спорт

http://www.sportanddev.org/en/learnmore/sport_education_and_child_youth_development2/healthy_development_of_children_and_young_people_through_sport/

<http://www.sportanddev.org/en/learnmore/>

Физическо възпитание и спорт в училищата в Европа, Евридика, (2013г.), Европейска Комисия

http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/documents/thematic_reports/150EN_HI.pdf

<http://www.re-aim.hnfe.vt.edu/>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

5. Анализ на учебната програма от гледна точка на етичните принципи

Познания в тематичната област

Тематичната област се фокусира върху анализа на учебната програмата от гледна точка на етичните принципи. Идентифицираните източници в „Добри практики“ и „Наръчници“ насочват към и описват дейности ориентирани към активност.

Дейности, свързани с тематичната област:

- Сътрудничество сред учителите
- Използване на ИКТ инструменти при съблюдаване на етичен кодекс на поведение
- Етика в треньорството
- Поставяне на ударението върху човешките права в спорта
- Опозиция на нечестния спорт
- Промотиране на етичните концепции в спорта

Включване на всички заинтересовани страни

Съблюдаването на етичните принципи влияе на всички аспекти на училищния живот. То насърчава ученици, учители, а също така и родители да ценят високо тези принципи. Основните инструменти за това са диалога и сътрудничеството.

Метод и проект за промотиране

Да накараме учениците да се замислят върху такива важни въпроси като насилието по време на спортуване и използването на повишаващи резултатите субстанции.

Да инструктираме и оценим, като вземем предвид различията в уменията на учениците, стиловете им на учене и произхода им.

Оценка

Чрез наблюдение на промените във вярванията, отношенията, уменията, поведението и политиките стана възможно да бъдат оценени краткосрочните цели и да се провери постигането на дългосрочните такива. Всички дейности описани в наръчниците и реализирани в описаните „Добри практики“ са най-ефективното доказателство за процеса.

Доклад

Чрез фокусиране върху дейностите в тематичната област ние искахме да насочим вниманието на групата към добри практики за постигане на напредък, стараяйки се винаги да повтаряме успехите.

Събиране и разпространение на добри практики

Добрите практики са събрани най-вече чрез наблюдение с цел установяване на системни промени в училищната общност. Следните аспекти се вземат предвид:

- Целите
- Целевите групи
- Честотата

Разпространението се реализира чрез диалог и в сътрудничество с учениците и техните родители, както и чрез новинарски бюлетини и публикации на сайта на училището.

6. Кои части от учебната програма трябва да бъдат разработени и промотирани

Познания в тематичната област

Тематичната област се фокусира върху онези части от учебната програма, които трябва да бъдат разработени и промотирани. Идентифицираните източници в „Добри практики“ и „Наръчници“ насочват към и описват дейности ориентирани към активност.

Дейности, свързани с тематичната област:

Насърчаващи диалога сред всички хора, участващи в учебния план.

Допринасящи за културната осъзнатост и чувствителност на учениците по отношение на други общества, както и тяхната ангажираност и мотивираност.

Пригаждащи планираните обучителни дейности в зависимост от ангажираността на децата със спорт.

Включване на всички заинтересовани страни

Мониторингови дейности чрез събиране на данни, свързани със съществуващата програма (от ученици, родители, екип и директори), организиране на предложения за подобрения и развитие на целите.

Метод и проект за промотиране

Внедряване на гъвкави практики: както е заявено в наръчниците, училищата трябва да бъдат организирани по начин, позволяващ на учениците да развиват и изразяват своя потенциал.

Оценка

Всички страни участващи в проект NOFP идентифицират физическото, личностно и гражданско развитие на младежите като фундаментална цел, но в някои страни училищните програми са по-гъвкави, отколкото в други, което означава, че възприемането на гъвкави практики на места може да изисква ревизиране на политиката.

Доклад

Аматорското спортуване може да развива отношения и положителни социални ценности, умения и личностни черти от сорта на:

- Способност за критично мислене
- Инициативен дух
- Способност за работа в екип и решаване на проблеми

Тези умения подготвят учениците за успех на работното място и за израстване като добре информирани граждани.

Събиране и разпространение на добри практики

Добрите практики са събрани най-вече чрез наблюдение с цел установяване на системни промени в училищната общност. Следните аспекти се вземат предвид:

- Целите
- Целевите групи
- Честотата

Разпространението се реализира чрез диалог и в сътрудничество с учениците и техните родители, както и чрез новинарски бюлетини и публикации на сайта на училището.

7. Оценка

Оценката е разбиране, осветляване на определена дейност, така че да стане възможно преценяването на ефективността и определянето на елементи, които да се използват при вземането на решение за последващи дейности.

Световната здравна организация препоръчва 10-20% от всички разходи да са насочени към оценяването. При един прогресивен подход, целящ постоянно подобряване на нашите дейности, оценката е задължителна стъпка. Необходимо е да се изработи план за качество, както е посочено в „Европейския доклад за качество в училищното образование”. ([Повече информация](#))

Това е приложимо и за ФВ. Докладът на Евридика за физическото възпитание и спорт в училищата в Европа ([Повече информация](#)) отчита, че в повечето европейски страни прогресът на учениците в сферата на ФВ е оценяван по същия начин, както и техния прогрес по всички останали дисциплини. Глава 4 за оценката на учениците, демонстрира, че повечето Европейски страни издават ясни препоръки относно методите за оценка, които следва да се използват за оценяване на ФВ в училище.

Двата най-често използвани метода за оценка във ФВ са формиращи и обобщаващи, описани в наръчниците. Тук даваме няколко примера от добри практики, инициирани в училищни (и спортни) контексти. Те подчертават различните фокуси на оценка: уменията за учене на учениците, подобряване на преподаването, комуникация, мотивация на учениците.

Оценка чрез индикатори за умения

В рамките на тази ресурсна група, учител по ФВ разработи метод за оценка на компетенциите на учениците, базиращ се на количествени индикатори. То разработи оценъчна система “1/10/100”, която се прилага в бадминтона. ([Повече информация](#))

Инструментът е компютъризиран, стъпващ на оценка за градация, която конвертира степента на владеене на дадена компетенция в оценка.

Самооценка от страна на учениците

Стимулирането на самооценката от страна на учениците ги овластява да мислят за дейности, водещи до обективна самоосъзнатост. Надзираваното, постепенно усложнявано самооценяване прави възможно формирането на усещане за цели и тяхното споделяне между ученика и учителя.

Ученик, който оценява своите знания и умения, е много по-способен да разбере и да се включи в нови науки.

Съществуват много, повече или по-малко релевантни, форми и рамки за самооценка. Те изискват напътствия от страна на прогресивен преподавател.

Примери:

- vVO_{2max} (ускорение при максимално приемане на кислород, минималната скорост, при която се постига максимално приемане на кислород от организма) е добър индикатор за това, което един атлет може да постигне в рамките на 5-10 минутно натоварване. Използва се за калибриране на практиката, оценяване на бъдещите постижения, наблюдаване на развитието на потенциала ...
Много учители използват този измерител чрез различни тестове. Най-известните са “COOPER”, “SEMI-COOPER”, “ASTRAND” и “VAMEVAL”.
Учител по ФВ разработи тригодишен образователен проект на тема издръжливост, стъпвайки на измерител vVO_{2max} . ([Повече информация](#))
- Други примери от асоциирано училище в Белгия:
“*Mon carnet d'éducation physique*” ([Повече информация](#))

Този дневник се използва от всички ученици в "Collège Notre-Dame de Bon Secours de Binche" (около 1000 ученици, занимаващи се с техническо, професионално и общо образование, на възраст между 12 и 18 години).

Цели:

- Учениците да прогресират в ученето със своето си темпо
- В учениците да се задействат отговорности, лични размишления за спортната им хигиена и здраве
- (само) оценяване повече на прогреса, а не толкова на постиженията
- Уважаване на личността и уменията на другите
- Ученето да се превърне в удоволствие, а не в принудително действие

➤ **Дневник на тренировки и комуникация** ([Повече информация](#))

Във федерация Валония-Брюксел (френско-говоряща Белгия), най-добрите ученици атлети си водят "Carnet d'Entraînement et de Liaison - Projet sportif + Projet scolaire = Projet de vie" разработен от ADEPS (Администрация за ФВ и спорт).

Този инструмент е компонент от училищния живот на ученика. Той има двойно предназначение:

- Да позволи комуникация между атлетите, техните семейства, треньора, спортната федерация, от която са част и училището.
- Да помогне на учениците да разсъждават и да правят ретроспективен анализ на спортната работа, която са изпълнили.

Този дневник е описан в наръчниците за учители, които са на разположение на портала на проект Not Only Fair Play.

Мониторинг на образователния екип

Има инструменти, които подкрепят професионалистите в оценяването на техните проекти по ФВ или спортни отдели. Целта на този тип оценка е да помогне на образователните екипи да проведат ясен, компетентен и логичен анализ. Примери:

- "Ръководство за подкрепа на училището в годишното самооценяване на спортния отдел" ([Повече информация](#))
- "Ръководство за самооценка на проект по ФВ в колеж", "Ръководство за самооценка на проект по ФВ в лицей" ([Повече информация](#))

Оценка на проектния подход, интегриращ спорта

Френският министър на спорта, младежда, общественото образование и асоциациите разработи инструмент за анализиране на всички, участващи в провеждането на асоциативни проекти и/или интеграция чрез спорт.

"Аналитично ръководство за проекти за образование и интеграция чрез спорт" ([Повече информация](#))

Това е една матрица за анализ, съдържаща въпроси, които следва да бъдат задавани относно различните сфери на мислене. Чрез нея могат да бъдат изредени ключовите фактори за успеха на един проект. Това е емпиричен инструмент.

Промотиране на етичен подход към спорта

Училищата се нуждаят от ориентири, когато са изправени пред проблема свърх-състезателност, което често провокира нуждата да печелиш на всяка цена, дори това да означава да нарушаваш правилата. Примери:

- "Методологическо ръководство – инструменти за наблюдаване и описване на видове поведение, които противоречат на ценностите в спорта" ([Повече информация](#))

Този инструмент е разработен във Франция от спортния отдел – национални ресурси „Спорт, образование, диверсификация, гражданство”.

Той дава на всички заинтересовани страни в областта на спорта ясен преглед на онези видове поведение, които застрашават спортните ценности, с цел да се фасилитират възможно най-много дейности по превенция на местна почва. Това ръководство предлага инструменти за рамкиране и методология (форма за доклад, форма за наблюдение, форма за наблюдение, проучване, интервю).

- *“Обучение § образование на атлети – игра с феномена дисонанс”* ([Повече информация](#))
Този инструмент е разработен от мениджър в INSEP (национален институт за спорт, професионализъм и постижения във Франция).
Този експерт разработи матрица за оценка на атлетите, стъпваща на феномена дисонанс (субективна самооценка, сблъсък с възприятията на треньора, сблъсък с възприятията на другите участници/връстници). Той го прилага в спортната етика.
- *«Le Fair-play - Dossier de travail»* ([Повече информация](#))
ADEPS разработи този инструмент за спорт и заинтересовани страни от училищната общност.
Това ръководство включва досие за учители и треньори и оценъчни листа, които биват попълвани от учениците.

Изследователите също така насочиха вниманието си към оценка на физическите и спортни дейности в училищата. Те разработиха инструменти за практиците (учители, класни ръководители, треньори ...). Примери:

- *“Оценяване на спортните и физически интервенции – ръководство за практики”* ([Повече информация](#))
Основната трудност, пред която са изправени хората, работещи в областта на физическата активност, е сложността на оценката на здравословността на интервенция от сорта на физическа активност, за което не съществува единен утвърден инструмент за измерване на всички видове физическа активност, във всички ситуации, за всички възрасти. Въпреки това, съществуват редица различни количествени и качествени инструменти, които могат да бъдат използвани за разглеждане на различните елементи на физическата активност при различни обстоятелства.
- *“Спорт-в-развитие – Наръчник за мониторинг и оценка”* ([Повече информация](#))
Подход, воден от процеса допринася за развитието на екипа и формирането на компетенции, за по-дълбока организационна интеграция и за по-логично конструирани и реализирани програми.
Измерването на резултатите все още е важно. Ръководството се основава на философията за по-широк, по-интегриран подход към мониторинга и оценката. Подходите както за процеса, така и за резултатите се разглеждат като необходими и взаимозависими. Ние искаме да знаем дали нашите проекти и инвестиции са били ефективни, но за да разберем защо постигаме или не постигаме определени резултати, ние трябва да разберем по какъв начин са били замислени и изпълнени проектите.

Методи за анализ, предлагащи глобален прочит на интервенцията. Сред най-известните такива са:

SWOT матрица

SWOT: силни и слаби страни, възможности и заплахи ([Повече информация](#))

Тази матрица е инструмент за стратегически анализ. Нейната цел е докато подготвя стратегията да вземе предвид вътрешни и външни фактори, като максимизира потенциала на възможности и силните страни и минимизира ефектите от слабите страни и заплахите.

Въпреки, че основното ѝ предназначение е в планирането, тя може да бъде използвана и за гарантиране, че изпълняваната стратегията е удовлетворяващ отговор на описаната в анализа ситуация. Тя може да се използва в оценката:

- *“Ex ante”*, за дефиниране на стратегически положения или проверка на тяхната релевантност
- *“Междинна”*, за оценка на релевантността и може би последователността на провежданата програма
- *“Ex post”* за проверка на релевантността и последователността на стратегията или програмата, особено ако това не е извършено по време на нейното разработване.

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Обикновено този анализ се провежда чрез срещи с хората, засегнати от стратегията или с експерти.

Re-AIM матрица за оценка ([Повече информация](#))

RE-AIM: **Обхват** (на целевата група) **Ефикасност** (или ефективност), **Възприемане** (от екипа, от средата, от институциите), **Изпълнение** (последователност, разходи и адаптации, направени по време на реализацията), **Поддръжка** (на ефектите от интервенцията върху индивидите и средата за продължителен период от време).

Оценъчната матрица широко се използва в контекста на публичното здраве и физическата активност. Чрез използване на този метод, политиците могат да оценят по какъв начин интервенциите се прилагат на практика и какво е тяхното въздействие върху отделните индивиди и организации. Матрицата развива разбирането за Обхват и Ефикасност като добавя още три измерения (Възприемане, Изпълнение и Поддръжка). Тя оценява компромиса между обхвата на интервенцията и нейната ефикасност.

Онлайн ресурси

European Report of May 2000 on the Quality of School Education: Sixteen Quality Indicators (май 2000г.), Доклад от работата на комисия по индикатори за качество

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=URISERV:c11063&from=FR>

Физическо възпитание и спорт в училищата в Европа, (март 2013г.), доклад на Евридика, Изпълнителна агенция образование, аудиовизия и култура.

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/150en.pdf

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/150en_hi.pdf

L'évaluation par indicateurs de compétence : l'exemple du badminton en EPS, (февруари 2006г.), Canopé, VeilleEducatrice (на френски)

<http://www.scoop.it/t/veilleeducative/p/4059250645/2016/02/04/l-evaluation-par-indicateurs-de-competence-l-exemple-du-badminton-en-eps>

Toussaint, P., (2006-2007), *L'endurance à l'école, vecteur de santé d'autonomie – Un projet pédagogique en 3 cycles*, Clés pour la forme, ADEPS, Ministère de la Communauté Française (на френски)

1ва част:

[http://www.sport-](http://www.sport-adeps.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=601a3f685473ca2a1b8d9436df8620203f5d58ce&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_For)

[adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=601a3f685473ca2a1b8d9436df8620203f5d58ce&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_For](http://www.sport-adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=601a3f685473ca2a1b8d9436df8620203f5d58ce&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_For)
[me_revue/Cles_Forme_15.pdf](http://www.sport-adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=601a3f685473ca2a1b8d9436df8620203f5d58ce&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_For)

2ра част:

[http://www.sport-](http://www.sport-adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=8cb37a5df1cb18ffd6600c0989022e5003d64f29&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_Forme_revue/Cles_Forme_16.pdf)

[adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=8cb37a5df1cb18ffd6600c0989022e5003d64f29&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_Forme_revue/Cles_Forme_16.pdf](http://www.sport-adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=8cb37a5df1cb18ffd6600c0989022e5003d64f29&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_Forme_revue/Cles_Forme_16.pdf)

3та част:

[http://www.sport-](http://www.sport-adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=3fe957e844490d4a06749beb3e942ea7d5df160a&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_For)

[adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=3fe957e844490d4a06749beb3e942ea7d5df160a&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_For](http://www.sport-adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=3fe957e844490d4a06749beb3e942ea7d5df160a&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_For)
[me_revue/Cles_Forme_17.pdf](http://www.sport-adepts.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=3fe957e844490d4a06749beb3e942ea7d5df160a&file=fileadmin/sites/adepts/upload/adepts_super_editor/adepts_editor/documents/Benji/Cle_For)

Mon carnet d'éducation physique, Collège Notre-Dame de Bon Secours Binche (на френски)

<http://enseignement.catholique.be/fesec/ent//claroline/backends/download.php?url=LzluRG9jdW1lbnR>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

[zX2R1X1Byb2Zlc3NldXlvQ2FybmV0X2RfYXBwcmVudGlzc2FnZV9kZV9sX%2BIs6HZIXONOREJTXzl
wMTNfRnJhbnpfTGV0b3lucGRm&cidReset=true&cidReq=DIEP](http://www.mtntfrnjhbnpfTGV0b3lucGRm&cidReset=true&cidReq=DIEP)

Carnet d'Entraînement et de Liaison - Projet sportif + Projet scolaire = Projet de vie, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles (на френски)

[http://www.adeps.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=c7ae40e14d0629cb10a2449c7
79172375203ce39&file=fileadmin/sites/adeps/upload/adeps_super_editor/adeps_editor/documents/S
HN/CEL_2014-15.pdf](http://www.adeps.be/index.php?eID=tx_nawsecuredl&u=0&g=0&hash=c7ae40e14d0629cb10a2449c779172375203ce39&file=fileadmin/sites/adeps/upload/adeps_super_editor/adeps_editor/documents/S
HN/CEL_2014-15.pdf)

Guide d'accompagnement d'un établissement scolaire dans l'auto-évaluation annuelle d'une section sportive, Académie de Nancy Metz (на френски)

[http://www4.ac-nancy-metz.fr/eps/site/dossiers/dossier.php?val=32_sections-sportives-docs-
academiques](http://www4.ac-nancy-metz.fr/eps/site/dossiers/dossier.php?val=32_sections-sportives-docs-
academiques)

Инструмент с матрица за самооценка от пет части, който се занимава с всички аспекти на дейността: част образователен проект, ниво на достигане на целите (включително резултатите на учениците), проследяване на здравния статус, как работи спортния отдел и какви промени следва да се предвидят.

Guides d'auto-évaluation du projet d'EPS, (2014), Académie de Dijon (на френски)

<http://eps.ac-dijon.fr/spip.php?article123>

Guide d'analyse des projets de l'éducation et de l'insertion par le sport, (септември 2012г.), Pôle ressources national «sport, éducation, mixités, citoyenneté» (на френски)

[http://www.sportanddev.org/fr/ressources/manuels_et_outils/?9026/3/Guide-danalyse-des-projets-de-
lducation-et-de-linsertion-par-le-sport](http://www.sportanddev.org/fr/ressources/manuels_et_outils/?9026/3/Guide-danalyse-des-projets-de-
lducation-et-de-linsertion-par-le-sport)

Guide méthodologique - Outils d'observation et de recensement des comportements contraires aux valeurs du sport, (2014), Direction des sports - Pôle ressources national «sport, éducation, mixités, citoyenneté» (на френски)

[http://www.egalitecontreracisme.fr/dispositifs/guide-methodologique-outils-dobservation-et-de-
recensement-des-comportements-contraires](http://www.egalitecontreracisme.fr/dispositifs/guide-methodologique-outils-dobservation-et-de-
recensement-des-comportements-contraires)

Krantz, N., (May 2011), *Jouer avec le phénomène de dissonance*, Formation & Education du sportif, INSEP (на френски)

<http://www.norbert-krantz.com/outils-technologiques-et-methodologiques.php>

Le Fair-play - Dossier de travail, ADEPS, Fédération Wallonie-Bruxelles, (на френски)

www.enseignement.be/download.php?do_id=9888&do_check

Dugdill, L., & Stratton, G., (2007), *Оценяване на интервенции в сферата на спорта и физическата активност* – ръководство за практики

http://usir.salford.ac.uk/3148/1/Dugdill_and_Stratton_2007.pdf

Ръководство, което се занимава с принципите на добрите практики в сферата на разработване на оценки и предлагане на инструменти, които биха били полезни за тези цели. Налични са различни методи за измерване на нивата на спортна / физическа активност, но няма златен стандарт. Ключовите параметри за измерване на физическата активност включват честота, интензивност, продължителност и вид. Налични са над 30 метода за измерване на физическа активност. От тях трябва да бъде избран най-приложимия, точен и надежден инструмент (или съчетание от инструменти) за измерване на физическа активност в рамките на дадена интервенция. Избраните измерители следва да балансират постижимост (лекота и цена) и валидност (сложност и разходи).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Coalter, F., (2006), *Спорт-в-развитие – ръководство за мониторинг и оценка*, Университет на Стърлинг

http://www.sportni.net/sportni/wp-content/uploads/2013/03/Sport_in_Development_A_monitoring_and_Evaluation_Manual.pdf

Ръководството предлага мисловна рамка за създаването, развитието и управлението на организации и програми със спорт-в-развитие. То не дава подробни указания ден по ден, защото програмите се различават, отразявайки местни особености. То се занимава с глобални въпроси.

Набляга се и на мониторинг на процеса, проучване на такива въпроси като: дали всички аспекти на програмата отразяват цялостните цели и дали са разработени така, че въпросните цели да бъдат постигнати? Дали програмата се изпълнява така, както е била замислена?

SWOT матрица (силни и слаби страни, възможности и заплахи)

<http://www.marketing-strategie.fr/2010/05/15/10-conseils-pour-reussir-lanalyse-s-w-o-t/>

RE-AIM (Обхват Ефективност Възприемане Изпълнение Поддръжка) матрица за оценка

<http://www.nccmt.ca/resources/search/70>

<http://www.re-aim.hnfe.vt.edu/>

8. Наблюдение на включващи политики

Тази глава се занимава с наблюдението на включващи политики и по-конкретно ще даде отговор на два различни въпроса: защо е необходимо да използваме включващ подход в преподаването и по какъв начин може да бъде реализиран включващият подход?

Както Morten Kjaerum, директор на агенция на ЕС за фундаментални права, пише в своя предговор към ръководство „Борба с расизма и дискриминацията в спорта”, *‘спортът обединява милиони хора, без значение от техния пол, цвят, сексуална ориентация, възраст, националност или религия и по този начин има потенциала да играе важна роля за създаването на едно включващо общество.’*

Реалността понякога е много различна. Въпреки че живеем в модерно и еволюирало общество, дискриминацията е много жива и до днес.

Darren Vent, британски футболист, заявява: *‘тук в Англия, както и в много други страни в Европа, расизмът все още е проблем. Все още ставаме свидетели на тормоз спрямо играчи, техните семейства или фенове не заради нещо, което са направили или отрицателна черта, която са демонстрирали, а заради техния произход.’*

Този цитат има истинско значение, когато се замислим за честите прояви на дискриминация. През 2015г. например, след един мач между Chelsea и PSG, четирима фенове на Челси изблъскаха човек от парижкото метро с виковете: *“ние сме расисти и така ни харесва”*.

Дискриминацията не е просто въпрос на произход; жените и мъжете с увреждания също са жертви на дискриминация. Поради това ЕС подписа конвенцията на ОН за правата на хората с увреждания и насърчава представителството и участието жени във всички спортове.

Спортът е главна и значима социална реалност. Той събира хората и благодарение на неговото посредничество, може да бъде модел за по-отворени общества. Местните власти и медиите имат важна роля за това да учат на и да разпространяват толерантност. Поради това Съветът на Европа лансира кампания за повишаване на осведомеността, наречена „Надигни глас срещу

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

дискриминацията”. Целта на тази кампания е да промотира мултикултурна Европа и да предложи стратегии за борба с дискриминацията и съответно да промотира включването.

Включващият подход в спорта трябва да се преподава от много рано и тук точно се вижда ролята, която училището трябва да играе. Наистина ролята на училището е да обучава и да възпитава. Чрез организирането на спортни дейности, в които участието е по-важно от представянето, училището предлага една по-малко състезателна визия за спорта, едновременно с това промотирайки толерантност и взаимопомощ.

Въпреки, че не всички са равни от гледна точка на спортни постижения, спортът може да е един добър начин за въвеждане на социалното включване, при условие, че е добре организиран и преподаван.

И наистина, спортът е по-малко повлиян от социални детерминанти в сравнение с други училищни дейности, като например преподаването на езици, история или дори математика, при които нивото на образование на родителите е решаващ фактор. Поради това измерение на неравенство, много младежи забравят, че училището е място за социално включване и се десоциализират.

Спортът се харесва на хора с различен социален произход, защото предлага повече равенство, особено при най-популярните спортове като футбол, баскетбол, ръग्би и гимнастика.

Той генерира по-малко негативни усещания и предубеждения, поради което има възможността да върне в училище онези, които са го напуснали.

Спортът е начин да се учим чрез практика на кодексите на обществения живот, уважаването и съблюдаването на правилата и съдията. Това е от съществено значение за социализацията, защото осъзнатостта по отношение на социалния етикет и уважаването на правилата играе важна роля за социалната интеграция и това отива далеч отвъд дипломите.

Тези правила могат да бъдат открити например в различни компании и онези, които не ги съблюдават нямат шанс да бъдат наети или са застрашени от уволнение.

При все това, когато спортът не е надзиран по правилен начин, той не предлага този аспект и скоро всичко опира до властването на физическата сила. И точно тогава на дневен ред излизат насилието и расизма, сексизма, както и неграмотността по отношение на уврежданията.

Поради това подготовката на спортни надзорници и мониторингови инициативи дава на спорта цялостно включващо измерение.

Това обучение води спортните надзорници до това да:

- Оценяват повече прогреса отколкото постиженията
- Организируют спортни събития между отбори, които са съставени от много различни хора, както в социално, така и във физическо отношение, където отборната работа е по-важна за победата от това как се справят отделните участници
- Създават сценарии, при които екипната работа е по-важна за победата от индивидуалното физическо представяне.
- Предлагат различни спортни дейности, за да позволят на разнородни спортни таланти да бъдат разпознати. Дейности, които изискват физическо представяне в конкретен момент и след това определено умение (тичане, прицелване ...)
- Отчитат авторитета на съдията

Онлайн ресурси

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

https://fra.europa.eu/sites/default/files/guide-tackling-racism-in-sport_en.pdf

<http://www.coe.int/t/DG4/ANTI-DISCRIMINATION-CAMPAIGN/>

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=63&cou=1&spo=0&aim=3

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=70&cou=1&spo=0&aim=3

http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=7&cou=1&spo=0&aim=3

9. Как да разработим сценарии и да планираме бъдещето: тренировъчни дейности

Познания в тематичната област

Тази тематична област е свързана с това как да разработваме сценарии за бъдещето и да го планираме – „Наръчниците“ насочват към и описват активни предложения за действие.

Дейности, свързани с тематичната област:

- Планиране на междудисциплинарни дейности
- Промотиране на физическото, социално, емоционално и интелектуално развитие на всички ученици
- Постигане на висока оценка на значимостта на движението и използването на тялото като инструмент за изразяване и креативност
- Промотиране на положително отношение към физическата активност и приносът ѝ за здравословен начин на живот.

Включване на всички заинтересовани страни

Учебната програма трябва да:

- Разработва програми за оценка, които са в синхрон с променения фокус на учебната програма, което изисква ангажираност от страна на всички учители
- Създава междудисциплинарни компетенции, които са в полза на ученето през целия живот – това изисква участието на учениците
- Включва междудисциплинарни дейности, което изисква участието на политици, учители и ученици.

Метод и проект за промотиране

Наскоршни проучвания заявяват, че учениците трябва да бъдат обучавани чрез създаване на ситуации, в които те да възприемат новостите като са принудени да решават реални проблеми, така че най-голяма част от наученото да идва чрез практика.

Оценка

Посредством ФВ учениците могат да изпитат удоволствието от физическото усилие, като същевременно с това развиват умения и личностни и социални качества: концепцията за честната игра, приемането на поражението, способността да се работи съвместно с връстниците.

Доклад

Програмата следва да подхранва следните умения:

- Изпитване на радост и усещане за постижение чрез движението
- Подобряване на самочувствието, увереността в себе си, инициативността и лидерството чрез движението
- Взаимодействие и сътрудничество с други, без значение от техния социален или културен произход или специални потребности
- Развиване на разбиране за честна игра и отборен дух чрез участие и състезаване

Събиране и разпространение на добри практики

Добрите практики са събрани най-вече чрез наблюдение с цел установяване на системни промени в училищната общност. Следните аспекти се вземат предвид:

- Целите
- Целевите групи
- Честотата

Разпространението се реализира чрез диалог и в сътрудничество с учениците и техните родители, както и чрез новинарски бюлетини и публикации на сайта на училището.

10. Събиране и разпространение на добри практики

Какви са най-добрите начини за гарантиране на широкото разпространение?

Обучението по етичен спорт може да бъде промотирано по много различни начини и чрез разнообразни инструменти. И наистина, какво би било по-хубаво от организирането на конференции за професионалисти, споделящи добри практики? По този начин хората имат възможност да обменят знания и да обсъждат заедно своя опит, директно, очи в очи, без никакви прекъсвания или външни намеси. При все това, този начин на разпространение има своите ограничения. Той върши работа само за онези, които могат да присъстват. В дигиталната ера, в която живеем, изглежда по-лесно да се комуникира чрез социалните мрежи и интернет сайтовете. Всички имат достъп до интернет и могат да посещават официалните сайтове, за да са информирани за новите политики, стратегии и инициативи.

Уебсайтът *Sport England* (<https://www.sportengland.org/>) е един добър пример за ролята на интернет. Той представя стратегията за следващите пет години (*Към активна нация*) за справяне с липсата на активност в Обединеното Кралство (£250 милиона ще бъдат похарчени за промотиране на спорт и предлагане на нов достъп до възможности за спортуване, благодарение на новите технологии: *“Помагането на спорта да е в крак с дигиталните очаквания на нашите клиенти – да направим запазването на игрище за бадминтон толкова лесно, колкото и запазването на хотелска стая.”*)

Рекламната индустрия и медиите също имат огромна сила в промотирането на етичния подход към спорта. И наистина, хората гледат новини, четат вестници и са заобиколени от плакати и билбордове. Хората обаче трябва да внимават, защото и тук понякога медиите подчертават свръх-състезателния подход към спорта, вместо етичния такъв. Социалните медии също са добро място за промотиране на спорта. Младешите определено използват интернет много интензивно, особено такива социални мрежи като Facebook и Twitter, и това е един добър начин за гарантиране на широко разпространение.

Доброто разпространение също така изисква добро сътрудничество между различните власти, организации и професионалисти. Ако те работят заедно, посланието би било по-значимо. Ролята на правителствата е наистина важна, защото те представляват властите; те имат властта да разписват закони и официални ръководства. По този начин би могъл да бъде

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

промотиран и разпространяван етичния подход към спорта. Така може да се прави и обмен на опит.

По-долу е представен списък с уебсайтове, които предлагат ръководства и добри практики за промотиране на етичния подход към спорта.

https://www.coe.int/t/dg4/epas/resources/texts/code_en.pdf

Кодексът за спортна етика е официален документ на Съвета на Европа. Според този кодекс, спортът трябва да бъде преподаван добре и още в училище, защото днешните ученици са утрешните атлети. Целта на този кодекс е да „насърчи разпространението на добри практики за промотиране на диверсификация в спорта и борба с всички форми на дискриминация.” *Честната игра* е изключително важна част от този кодекс и се отнася до начин на поведение и модел на мислене. Честната игра се противопоставя на маменето, на приемането на допинг, на насилието, сексуалния тормоз и злоупотребата с деца, младежи и жени, липсата на равни възможности, прекалената комерсиализация и корупцията.

Спортът се дефинира като „социална и културна дейност, която, когато се упражнява честно, обогатява обществото и приятелствата между нациите”. Това ръководство обяснява ролята и отговорността на правителствата, на спортните организации и отделните индивиди. Като документ на Съвета на Европа, кодексът на спортната етика има широка обществена разгласа и е отправна точка за прилагането на етичен подход към спорта. Уважението и образованието са ключовите думи в етичния спорт.

http://portal.unesco.org/education/en/ev.php-URL_ID=2223&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

UNESCO е специализирана агенция на Обединените Нации. Това ръководство промотира кодекса на спортната етика и подчертава значението на етичния подход като обяснява ролята на различните заинтересовани страни. „Честната игра е съществена и централна част от успешната промоция, развитие и включване в спорт. Чрез честна игра, индивидът, спортните организации и обществото като цяло печелят. Ние всички сме отговорни да промотираме честната игра – начинът, по който се побеждава.”

https://www.researchgate.net/publication/277310040_Ethics_in_Sport_-_Guidelines_for_Coaches

Това ръководство обяснява ролята на треньорите при обучението по етичен подход в спорта. И наистина, треньорите са референтната точка за учениците в училище. Те са възрастните и затова учениците ги слушат. Те също така носят отговорност да преподават правилно поведение. Ръководството очертава списък с ценности, които спортът носи: постижения и резултати, правила, равни възможности, уважение и здраве. То още обяснява защо е важно да гледаме на спорта не като на средство, чрез което да побеждаваме, а като средство, чрез което да ставаме по-добри.

<http://www.pned.pt/media/31479/Ethics-in-Sport-Guidelines-for-Teachers.pdf>

Същото ръководство съществува и за учители. То обяснява ролята на учителите в промотирането на етичния подход в училище. То също така дава педагогически напътствия на учителите за това как да учат на ценности.

<http://www.openeducationeuropa.eu/>

“Главната цел на портала на Европа за отворено образование е да предлага съществуващи свободно достъпни обучителни ресурси на различни езици, за да бъдат по-широко представени на обучаемите, учителите и изследователите.”

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Номер на проекта: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Заклучение

Главите в това ръководство предлагат цялостен поглед по темата, главен принос за което имат добрите практики, акумулирани от всички партньорски организации. Тръгвайки от националния опит, всички партньори предложиха общ преглед на проблемите в тази тематична област. Лицата, отговорни на политическо ниво, разполагат с добро средство за инициране на диалог със света на образованието и всички заинтересовани страни в него, и те могат да използват в работата си всички онлайн ресурси, които са предложени в края на всяка глава.

Училищата и спортните асоциации, заедно с всички местни институции, разполагат с добра изходна точка за сътрудничество и отправяне на предложения към хората, вземащи решения за политиките на транснационално ниво.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.